

Sorsjegyek és értékpapírok részletfizetés mellett.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Kereskedelmi takaré- és hitelszövetkezet
(Budapest, Gizella-tér 2. sz. I. emelet)

a mai naptól kezdve sorsjegyeknek és értékpapíroknak részletfizetés mellett eladását az 1883. évi XXXI. t. cz. rendelkezése szerint üzletkörébe vonta.

Hivatalos órák délután 4-5 óráig.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Herich Károly
elnökPeterdy Lajos
vezérigazgatóLovag Falk Zsigmond
alelnök.

Csak 12 frtba kerül egy üvegáru-

szelő-gép, Krausz & Co. es. k. szá-

badalmaz. gép-

gyártól B és C

(Währing). Ezen

gép igen szolid

szerkezetű (vas

és fém) kisebb

és nagyobb üve-

gek dugaszolá-

sára; alkalmas

bor, palackozó-

kereskedések,

háztartásokhoz

és vendéglőknek; továbbá

szállítható kávépörkölő

szabadban, va-

lamint zárt he-

lyiségben felal-

lítható, tüzelhe-

tő bármely fűtő-

anyaggal. Ára

40 forinttól 65

frt-ig, nyújtatik

Krausz & Co.

es. k. sz. bad.

gépgyára által Bécs (Währing.)

A «Franklin-Társulat» kiadásában

Budapestben megjelent s kapható:

ZORD IDŐ.

TÖRTÉNETI REGÉNY.

Írta

KEMÉNY ZSIGMOND

Három kötet.

Második kiadás.

Ára füzve 3 frt.

Nemzeti nagy képes naptár

1884-ik évre.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, s teljes tisztai czimtaral.

Szerkeszti

ÁLDOR IMRE.

TIZENHATODIK ÉVFOLYAM.

BENCZUR GYULA

«az első magyar általános biztosító társaság alapítójának első alakuló közgyűlése 1857 júl. 15.» nagy czimképpel és számos a szövegbe nyomott kisebb képpel.

Ára füzve 1 frt.

TARTALMA: A felső és uralkodóház. — Csillagászati és kortani jellegzés: az 1884-ki évről. — Katholikus, protestáns, görög, orosz és izraelita naptár-rész jegyzéklapokkal. — Bélyeg-illetékek. — Irodalmi rész: Arany és Petőfi (öt képpel). — Két élet egy szív. Elbeszélés. — Szív nem ismer rangot (egy képpel). — Egy vén tölgyhöz. Költemény. — Képek Oroszországból (négy képpel). — Szellem és anyag (három képpel). — A madonnák festőjéről (két képpel). — Vázlatok egy év történetéből (négy képpel). — Magyarország czim-névtára hivatalos adatok alapján. — Országos vásárok a magyar szt. korona birtokain. — Kamatszámítás. Cselekvő, árendát mutató tábla. — Hirdetések.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szélinzki György es. k. egyetemi könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

NEVESSÜNK!

MULATTATÓ NAPTÁR A GYÖNYÖRÜSÉGES 1884. ESZTENDŐRE.

Megcsinálta vala

EGY ASZTROMÓKUS.

Sok képpel.

Ára füzve 40 kr.

Határidő-naptár

1884-ik évre.

mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdaságosok, utazók és üzletek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva iropapíron és kemény kötésben ára 1 frt 20 kr.

SÜRGÖNY.

Az Ischia borzasztó szerencsétlensége

miatt.

Föltűnő olesóságok, majdnem ingyen!

1163	tezt fin. francia battiszt zsebkendő szín. széllel	— 65
	« legfin. angol czeppir zsebkendő	— 85
	« valódi rumb. vászon zsebkendő	— 110
	« tiszta len kenyérruha szín. széllel	— 125
	« kitűnő minőségű porruha	— 135
	« sávosallatveta kitűnő minőségű	— 135
	« legfin. aglasi damaszt szalvéta	— 168
	« legfin. aglasi damaszt törülköző	— 185
4000	db sávosallatveta valódi len	— 83
3000	« legfin. fehér damaszt abrosz	— 98
2500	« legfin. színes damaszt abrosz	— 125
5000	« színes szalon abrosz	— 220
3000	« női ing, háló corsette, bugyogó, elegáns	— 125
1503	« fehér madapolán és nyers vászon alsó	— 125
	ruha gazdagon díszítve	— 24
290	vg finom fehér zsinorbarchet	— 24
1	« jó minős. jó mos. béresi kanavász 26 rfs	— 245
1	« 28 rf jó minőségű hegyi gyolcs	— 335
3000	« 29 rfs valódi len, legj. minőségű házi leg-	— 695
	nehezebb szilézai amerikai bőrvászon és	— 590
	500 vg kitűnő minőségű chifon	— 695
250	« legnehezebb freudenthali	— 695
350	« 30 rf legj. minős. valódi rumb. kanavász	— 695
280	« 30 rf legj. patent damaszt csik csinvat	— 695
150	« 29 rf valódi len törülköző fehérített	— 415
500	« 29 rf finom hollandi vászon 18 ft helyett	— 775
500	« 50 rf szél. irlandi vászon 45 ft helyett	— 1490
3000	db 10/4. ngy. gob. ripszagyterítő 5 ft helyett	— 295
1400	garnitúr gobelin ripszterítő 2 db ágy és 1 db	— 750
	asztalterítő összesen csak	— 390
1200	elegáns juttá-függöny legd legúj. 1 ablakra	— 10
500	db elegáns esőköpeny bőlgyeknek fét áron	— 9
	frt 7. —	—
500	« fin. eleg. ősz kabát bőlgyeknek frt 5.50	— 9

Kapható SCHILLER L.-nél,

«a szép menyasszony»-hoz SZ.-FEHÉRVÁROTT.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szélinzki György es. k. egyetemi könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

Protestáns új képes naptár

1884. szökő évre.

Szerkesztette

DÚZS SÁNDOR

TANÁR.

HARMINCZADIK ÉVFOLYAM.

Ára füzve 50 kr.

TARTALOM: Naptári rész. — Bélyegekről. — Báró Prónay Dózsa (Arec képpel). — Apró történetek. — Rijak a prókhiából. Kinyes Tóth Kálmántól. — Bo-
caor István. (Arec képpel). — A gályarab. Bihari Kálmántól. — A növény-
rostos és rostos növények. Szente Józseftől. — Tristanyai Gyula. Margócsi
Kálmántól. (Arec képpel). — Jól töltött élet. (Egy öreg tanító elbeszéléseiből).
Bihari Kálmántól. — Gönczy Dániel. (Arec képpel). — A nyiregyházi új
reform. egyház. (Képpel). — Protestáns egyházi tisztai névtár. — A Magyar-
országban tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Naptári értesítő.

47-ik szám 1883.

BUDAPEST, NOVEMBER 25.

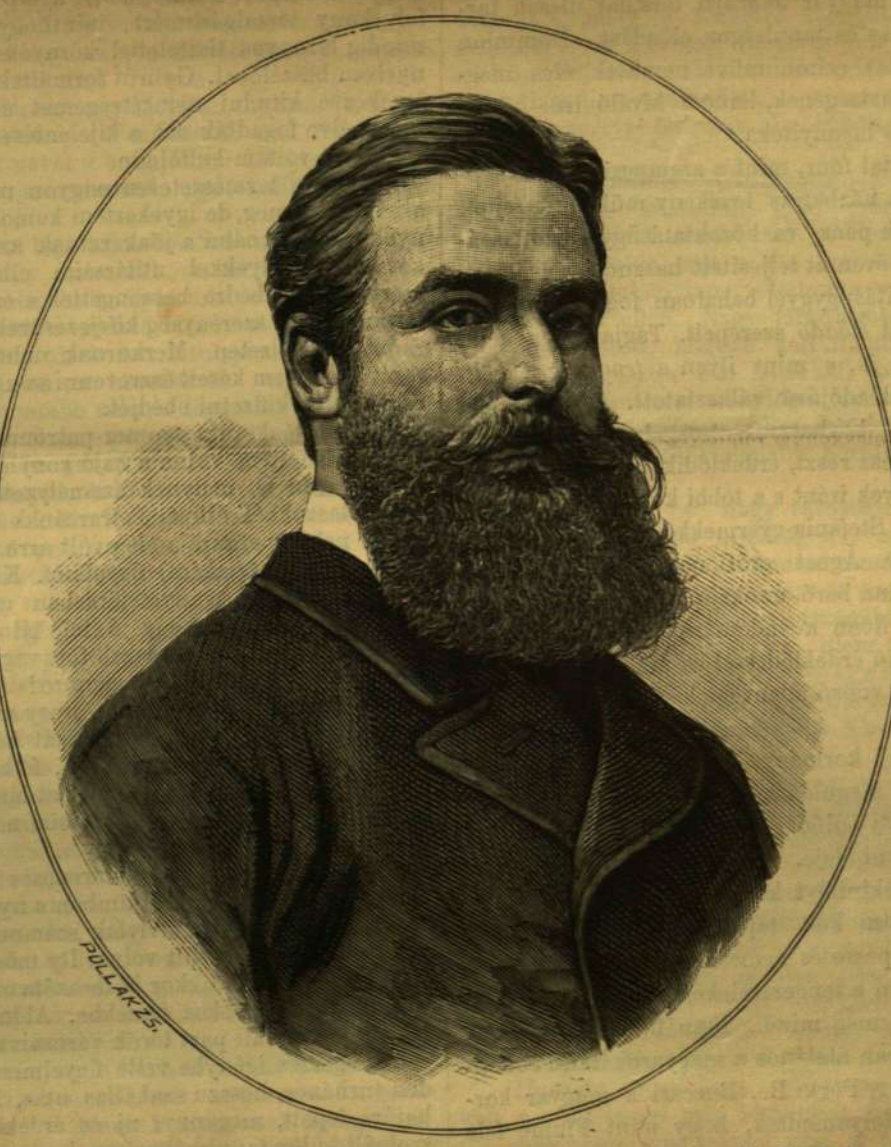
XXX. évfolyam.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 6Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt
télre 4Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt
télre 3Külföldi előfizetőknek a postallag
meghatározott vitélji is csatolandó.**GRÓF ZICHY ÁGOST.**

Fiume közjogi helyzete teljesen tiszta a törvénytar szerint, a «corpus separatum sacrae coronae» minden kétségen kívül Magyarországhoz tartozik. A történelem folyamán azonban sok oly dolog történt, a mi fölötté kedvezett zavart fogalmak és másfelől is támasztani megkísérelt aspirációk keletkezésének, úgy hogy Fiume közjogi helyzetéről egész irodalom keletkezett. A magyar fölfogás nem távozott el a tiszta, törvényes alapról, mely Fiumét a magyar korona külön testének mondja ki; de Fiume közigazgatási viszonyának rendezése felől mégis tárgyalások váltak szükségessé, melyek Magyar-, Horvátország és Fiume között egy kompromisszumra vezettek s annak alapján provizórium alkottattott, mely szerint Fiume, a város, tartozzék közvetlen Magyarországhoz a közös ügyekben, s legyen a magyar országgyűlésen közvetlenül képviselve, a nem közös ügyekben pedig legyen autonóm, mint Horvátország; a megye pedig kebeleztessék be Horvátországba s csak ennek kapesán tartozzék Magyarországhoz. Hogy e megoldás nem kielégítő, az ideiglenes minőségéből is kiderül. A Magyar- és Horvátország, valamint Fiume részéről a végleges rendezés céljából kiküldött regnikoláris bizottságnak azonban a mai napig sem sikerült valami definitívumot állítani a provizórium helyére.

Magyarországnak Fiumével a közvetlen kapcsolatot megőrizni életkérdés. Fiume az egyetlen kapu, melyen keresztül a magyar kereskedés a világpiacokra más országok érintése nélkül juthat el. E nélkül minden irányban feszélyezve volnánk azon államok kereskedelmi és tariffa-politikája által, melyeken keresztül közlekedni lennénk kénytelenek. Fiumét tehát, mint utolsó maradványát szép tengerpartunknak, féltünk kell, mint a szemünk fényét s ápolnunk ama köteleket, melyek hozzánk fűzik, még áldozatokkal is, nehogy elszakítsák tőlünk, mint elszakított a Littoralé s még korábban dalmát tengerparti kikötő városok.

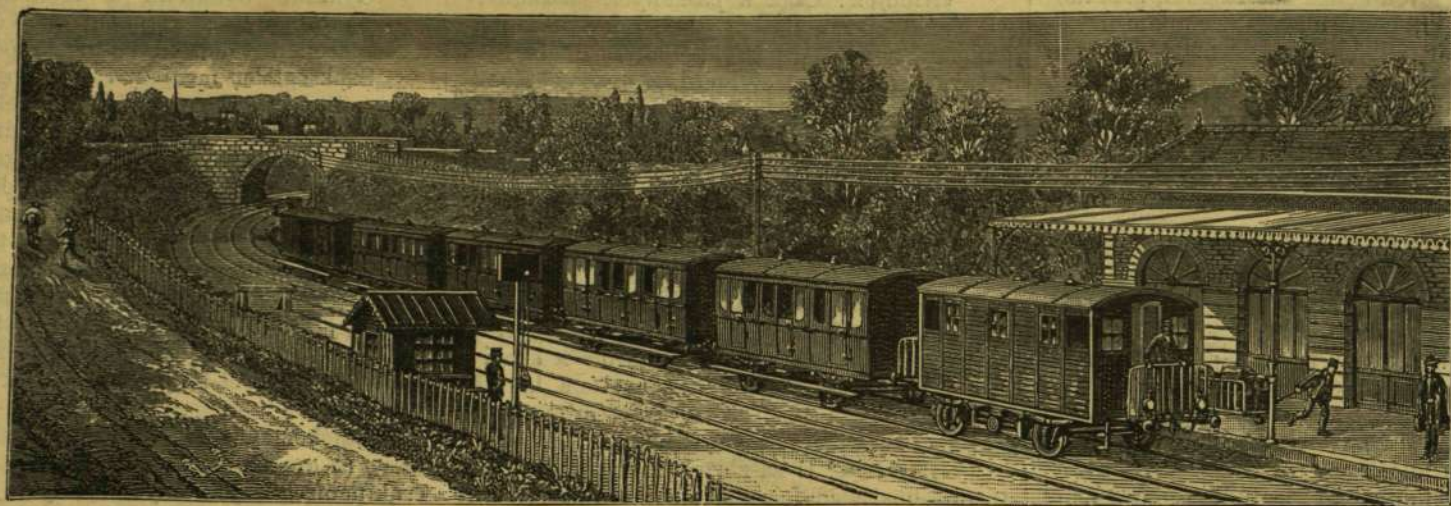
E kötelek ereje nagy részben Fiume magatartásától függ, mely eddigelé az anyaország iránti hűség és ragaszkodás tekintetében nem adott alkalmat kifogásra. Tudjuk, hogy ezt leginkább annak köszönhetjük, hogy a fiúmeiek elég okos emberek jól fölfogni a saját érdekeiket s méltányolni az áldozatokat, melyeket Magyarországhoz Fiume fölvirágoztatására. De azért,

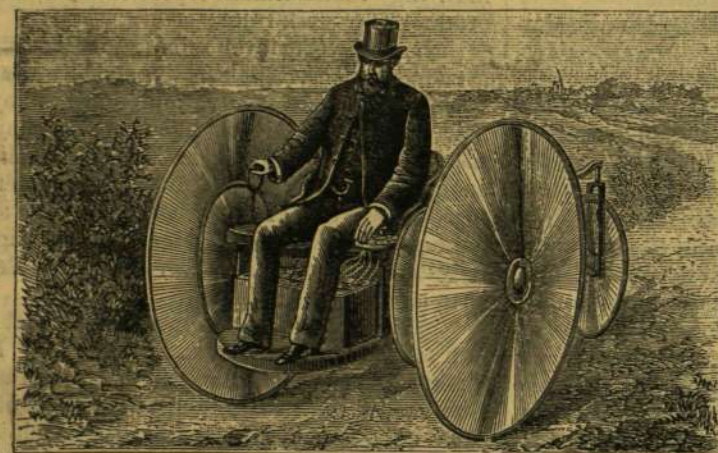
GRÓF ZICHY ÁGOST.

Ellinger fényképezte.

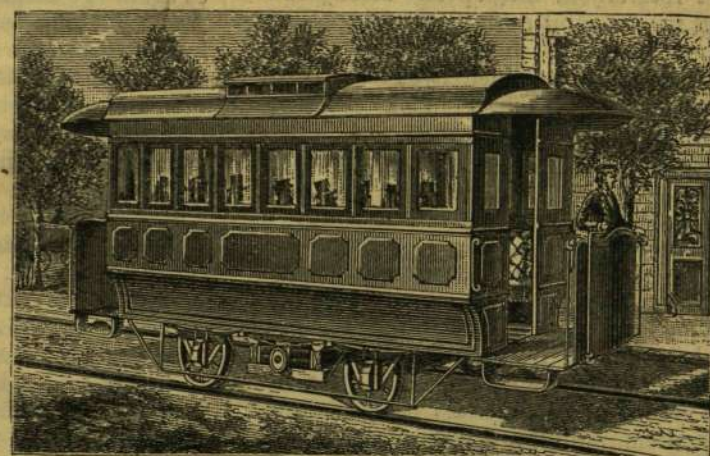

Vasuti vonat Faure akkumulátora által hajtva.

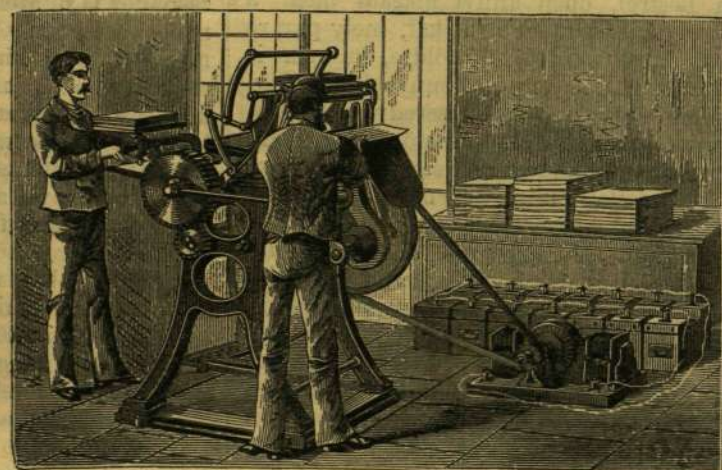
Akkumulátor által hajtott jármű.

Közüti kocsí, melyet akkumulátor hajt.

Szabászati gép, melyet akkumulátor mozgat.

Akkumulátorral működő nyomógép.

Esztergaped akkumulátorral.

Elektromossággal világított hajó.

Varrógép, melyet akkumulátor hajt.

AZ AKKUMULÁTOR KÜLÖNFÉLE ALKALMAZÁSAI.

Paradicsom csak onnan van a földön:
Mert itt vannak a gyermekek,
Létünk' vidítva, mint angyalok ott fenn
A fényrózsában az eget.

A GYERMEKEK.

1.
Paradicsom csak onnan van a földön:
Mert itt vannak a gyermekek,
Létünk' vidítva, mint angyalok ott fenn
A fényrózsában az eget.

2.
A földön minden gyermek egy-egy angyal:
Órangyalunk a kétség éjjelén,
Napunknak alkonyából kelő hajnal,
Új életünk a sir tulsó felén;

3.
Ha elhanyaglunk kor- s bűnnek miatta:
Haló porunkból fakadt rózsató;
Gyöngéd kezével arcunk' simogatva,
Hő mosolyával szívünk' éltető.

4.
Oh angyalok ti, odafenn az égben,
Ti a mennyország gyermeki,
Oh őrizzétek gyermekinket itt lenn,
Oh vezessétek óva, védve ti!

5.
S ha egyik-másik, érve vész szelétől,
A lét fájáról leszakad:
Vigyétek őket magatok közé föl,
Teljesbbsé tenni koszorúkat.

SZÁZ KÁROLY.

— Oh, jó reggelt, Leslie ur! — felelt a leány, hirtelen összeszedve magát meglepetéséből, de egész hideg tartózkodással hangjában s modorában.

— Rég nem láttuk egymást, — szolt az ifju, — nem is gondoltam, hogy kegyed Invernessben van.

— Gyakran vagyok itt, mióta nővérem itt lakik férjével, látogatóban nálok.

— Talán a gőzöshöz siet?

— Valóban oda sétálok.

— Ugy hát elkísérhetem, épen egy levelet akarok ott feladni.

S időt sem adva a leánynak elfogadó vagy elutasító feleletre, megindult mellette, a part irányában.

Fiatal, mondhatni gyermek-korukban játszó társak voltak. S ámbár szerelmi vallomásra nem került a sor közöttök, szeretkeztek. Leslie azonban, már akkor is «a béke és nyugalom embere» lévén, a ki minden küzelemtől viszáriadt, mielőtt észrevette, hogy családja nem egyeznék bele a polgárleánnyal való házasságba, abba hagyta a komoly alakot úgy sem öltött szeretkezést, ámbár oka volt hinni, hogy érzelmei a leány részéről is viszonzottnak, talán még komolyabban mint a

is kellett ejteniök, annál is inkább, mert épen a hajóállomáshoz értek s Leslienek föl kellett adnia a levelét. Mikor a leányhoz visszatért, miss Stewart elég érthetően tudtára adta, hogy nem kívánja igénybe venni kíséretét a városba visszamenőben.

— Isten áldja, Shena! — bucsuzék Leslie, a régi tréfás néven.

— Isten önnel, Leslie ur, — mondá a leány, nyomatékot vetve az idegen hangú megszólításra, mert régen egyszerűen Archie-nak szokta ő is szólni a gyermekkori barátját. S elváltak, a nélkül, hogy találkozásuk közeledést hozott volna magával.

Archie ez nem kevésbé boszantotta. Mikor a városba visszaérkezett, katonatiszt barátait kereste fel a vendéglőben, a hol rendszeren ebédelni szoktak. A rendesen zajosabban beszélt és többet ivott (e részben rendszerint nagyon mértékletes volt) s ebéd után azt ajánlotta: játszanak nagyban. De barátjainak több esze volt s csak a szokott hat penny-s, Nap-hoz ültek, a melyen azonban szintén lehetett veszteni, ha az ember — mint Archie tette — minden rossz kártyára bement. Boszúságát abba akarta fojtani, hogy játszó társainak (kik közt nem egy szegényebb legény volt nála) kezére játszott.

Japán iparosok. Hokuzaï-tól.

Hálóját foltozó halász. Hokuzaï-tól.

Kerékgyártó. Hokuzaï-tól.

Békaharcz. Micsuki rajza a «Guashi Kuaiyo»-ból.

JAPÁNI MŰVÉSZET.

Költő. Hokkei «Szatirikus költői»-ből.

mennyire az ő könnyűvéru s közönyös szíve képes volt. Azóta évek teltek el s ők alig találkoztak.

Eleinte csak rokonaik s barátairól kezdtek beszélni. A leány apja most Aberdeenben lakott, bátyja, ki Németországon némi tudományos hirt szerzett magának, s családjának méltó büszkeségévé emelkedett, ott volt tanár s az egyetemi polgárok kiváló tiszteletében részesült.

— S kegyed most is annyira szereti a költeményeket, mint hajdan? — kérde az ifju, a régi szebb napokra akarva emlékeztetni a leányt.

— Olvasok most is költeményeket, mint egyebet, — felelt a leány közönnnyel.

— Oh, de emlékszik, mennyit olvastuk, énekeltük vagy szavaltuk együtt azokat a szép szerelmi dalokat? — mennyit tanultam kegyedtől! s tudja-e, hogy máig sem felejtettem el őket?

— Pedig nagyon rég volt s én már nem is emlékszem rá, — felelt a leány mélyen elpirulva abban a tudatban, hogy nem mond igazat. Aztán, inkább csak hogy másra fordítsa a beszédet, folytatta: — Igaz, azt hallottam, hogy házasodik. Kivánhatok-e szerencsét?

Most Leslie volt a sor elpirulni, de csak kitérőleg felelt, úgy, hogy e kényes tárgyat el

Eszében pedig nem Jolán, — hanem a szép, de hideg Shena Ván volt szüntelen.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Mesterségesen készített ódon könyvet adott ki egy düsseldorfi könyvkiadó. A könyv külsője olyan volt, mintha már századok óta penészedett volna a zárdakönyvtárakban vagy épen a gulák-ból hozták volna. A kiállítás, a barnasárga és vastag, szélein elrongyolódott papírral s a kemény boríték pecséttel annyira tetszett, hogy ugyan az a kiadó újabb műveket is adott ki s tartalmukat régiségekkel töltötte meg. Az újabbban felkapott «renaissance» stílus szobákban és felhalmalyban a könyvet nélkülözhetlennek tartják.

* A levelező-lapokat csak 1869-ben létesítették s jelenleg már Európában 400 milliót, az Egyesült Államokban pedig mintegy 300 milliót fogyasztanak. A nemzetközi postaszervezés a levelező-lapok hosszát legfeljebb 14 centiméternyire s szélességét 9 centiméternyire állapítja meg. A legkisebb levelező lapok Új-Fundland szigetén vannak, s ezek hossza 13. centiméter, szélessége 7 centiméter; kiállításuk is érdekes; a fehér papírból készült, széldiszítéssel ellátott lapok zöld talaján «New-foundland» és «Post-Card» szavak vannak hálózatos, finoman ké-

* A vad kanári madarakról azt írja egy, a Kanári-szigeteken hosszabb ideig tartózkodott tudós, hogy alig hasonlítanak valamit a mi kedvelt házi madarainkhoz. A Teneriffa szigetén vadon élő kanári például szárnyán szürke, mellén szürkésárga s hátán sötétzöld. Fészkét lombos fákra vagy magas bokrokra rakja, 4-6 halványkék tojást tojik s néha hatszor költ egy évben. Különösen feltűnő, hogy minden csapatnak másforma éneke van, egészen a pacsirta és csalogány énekéhez hasonlít. A benszü-lötték azt állítják, hogy e kanárikat nagyon nehéz felnevelni, a kalitkában hamar elpusztulnak.

* A sört Párisban az utóbbi pár évtized alatt igen megkedvelték. 1855-ben még csak 140,000 hektolitert fogyasztottak el, most hat milliót. A legjelentékenyebb sörfogyasztó ország különben Bajorország, hol 9 millió hektolitert fogyasztanak el, épen annyit, mint a nagy orosz birodalomban s csak egy millióval kevesebbet, mint az Egyesült Államokban. Nagybritannia 36, az osztrák-magyar monarchia 13 millió hektolitert sört állít elő.

* Különös végrendelet. Egy gazdag londoni polgár egész vagyonát egy fiatal nőnek hagyta, «há-lából ama végtelen gyönyörűt, melyet három teljes éven át okozott neki szeretetreméltó — orrának szemlélése». A nő csak a halott megtekintése után ismerte fel benne azt az urat, ki már régidő óta üldözte őt minden sétáján s hízalégekkel, sőt versekkel halmozta el őt orrárt.

A kovács családja. Szobonya Mihálytól.

Tolnamegyei magyar pór. Kegyes Józseftől.

A dugátj ut Losonez mellett. Telepy Károlytól.

A MŰCSARNOK ŐSZI KIÁLLITÁSA. — A KÉPES TÁRGYMUTATÓ RAJZAIBÓL.

A kísértés Baditz Ottótól.

A KIR. JÓZSEF-MŰGYETEM ÚJ PALOTÁJA

E hó 25-én nyitják meg ünnepélyesen hazánk egyetlen technikai főtanintézetének, a kir. József-műgyetemnek díszes új palotáját. Egyszerű, csöndes ünnepély, de jelentőségében közérdekű és nagyfontosságú. Hosszu, viszontagságos korszaknak jelöli zárkővét e díszes épület technikai szakoktatásunk történetében, oly korszaknak, melyben szűk, alkalmatlan bérházakba szorítva, a legnagyobb erőfeszítések mellett is alig volt lehetséges az oktatásban lépést tartani a technikai tudományok rohamos fejlődésével. Pedig technikai műveltségünk és készségünk nívója sok, igen sok tekintetben kihat nemzetgazdaságunk helyzetére; ezer meg ezer százzal van e kettő egymáshoz fűzve.

A műgyetem számára emelendő épület terve messze visszanyúl a múltba. Mondhatni külön története van e kérdésnek, majdnem félszázados története. Az első lépés még 1836. április havában tetetett, mikor gróf Széchenyi István indítványára az ország rendei az ő felsége

elébe terjesztett javaslatok egyikében egy bizottság kiküldését kérték, mely «egy műgyetemi intézetnek helyéről, épületeiről... kimerítő véleményét adjon». Az erre adott királyi válaszból kimondatott, hogy ő felsége királyi tisztnél fogva gondoskodni fog, hogy ily intézet, a körülményekhez képest, fölláttassék. 1844-ben június havában adatott ki a legfelsőbb elhatározás, hogy Pesten, nem ugyan műgyetem, hanem egyelőre csak ipartanoda álltassék fel. Ez intézet 1846. november 1-én nyit meg tényleg és ideiglenesen a tudomány-egyetem központi épületének azon részében helyezték el, mely az egyetem-térrel nézve a főhomlokzat jobbik, a templomra dülő felét foglalja el. Végleges elhelyezésére külön épület emelése volt tervezve a szervita-rend kolostora és kertje helyére, hol most a főposta palotája áll. E terv azonban dugába dőlt s megindultak a keresések alkalmas bérház után. Nevezetesen, hogy a kibérleendő házak közt tervben volt a Kunewalder ház kibérlése, azon háza, melynek helyén ma, 35 év után, a műgyetem épülete csakugyan fölépült. 1854-ig

volt a műgyetem az egyetem épületében elszá-lásolva. Ekkor átköltöztettek Budára az államnyomda épületének egy részébe, mely addig hivatalnokok lakásául szolgált. E helyiségek csakhamar igen szűkeknek bizonyultak, de a bajon csak toldás-foldással segítettek. Kibérletek a szomszédságban még egy egyemeletes kis épületet, majd az uri-utczában egy harmadikat, és végre a bécsi-kapu-utczában egy negyediket.

Teljes 18 évig nyomorgott a műgyetem e szűk és alkalmatlan épületekben, míg 1872-ben ismét Pestre költözött át a Nagel-féle csillag-utcai házba, abban a reményben, hogy ott ha nem is céljainak megfelelő, de legalább tűrhető és elegendő helyiségeket kap. De e reményben csalódott. Könyvtára, valamint a mechanikai laboratorium nem fért el, és az előbbi számára a Kerkapoly-, majd a Schönberg-házban kellett helyiségeket bérelni, az utóbbit pedig a vámpalotában kellett elhelyezni. Maga a Nagel-ház sem felelt meg az oktatás céljainak. A szükséges műszereket, gépeket berendezni nem lehetett, mert ott nem hogy használni, de elhelyezni

